

Informe anual



Dissabte 18 d'octubre de 2008
Sala d'actes de la Biblioteca del Casino,
Manresa.

Amb el suport de:



A. ...Amb la col·laboració de les administracions ...

- ***La Generalitat ha autoritzat el trasllat de la línia elèctrica per sobre del Cogulló sense tots els permisos***

Mesells davant l'empresa, els nostres polítics s'han afanyat a concedir els permisos pel trasllat de les línies elèctriques amb l'únic objectiu de continuar permetent l'abocament de runam i sense acomplir cap de les condicions prèvies marcades per la legislació (abocament sobre sòl no urbanitzable forestal, manca de llicència d'activitats, manca d'autorització mediambiental...). Ignorant les 1402 al·legacions presentades per veïns de Sallent, demostrant que es tractava d'una simple ampliació del runam, i sense realitzar cap estudi d'impacte ambiental, l'Ajuntament de Sallent primer i la Comissió d'Urbanisme després han permès aquesta nova fase d'abocament directe sobre una bassa de fangs, un terreny inestable, que conté materials contaminants dipositats i suposa un greu risc de vessaments.

Una altra ocasió perduda de mostrar, ni que fos lleument, el bastó de manar (que tan ferma i rigorosament es manifesta en altres àmbits)

- ***Medi ambient i Habitatge ha concedit l'Autorització Medi Ambiental de l'activitat minera a Súria i a Sallent tot i que no sap si es compleixen, encara avui, les condicions prèvies!***

El 29 d'abril de 2008 el conseller de MA i H va atorgar l'autorització ambiental a Iberpotash – Sallent adequant-la a la llei 3/1998, tres anys després d'expirar el límit imposat a la resta d'empreses del nostre país. Abans ja ho havia fet amb l'explotació de Súria.

Aquestes autoritzacions exigien un seguit de mesures prèvies que garantissin uns mínims d'aïllament dels runams amb el medi que els envolta. (canals perimetrals per recollir l'aigua salada, ,etc.) En aquests moments, aquestes mesures s'han realitzat de forma manifestament insuficient, tal com hem denunciat infinitat de vegades.

Els canals de recollida al voltant del Cogulló vessen en molts episodis de pluges (vegeu-ne les fotos a les webs de Prousal! i Montsalat:). El runam de Súria continua salant el Cardener de tal manera que no es pot destinar la seva aigua a la potabilització (Vegeu les anàlisis de l'aigua a la web de Montsalat: <http://www.lasequia.org/montsalat/Impactes/Analisi/cardener2004.htm>)

Noves surgències i eflorescències salines apareixen cada dia al llarg del terme de Sallent.

Vegeu com, fa uns dies, es recollien les surgències:

<http://www.prousal.org/prousal.php?id=106&lang=ca>

Us afegim una nota amb les mesures establertes a l'autorització mediambiental que s'haurien d'haver acomplert: ¹

- ***Què farà la Generalitat si l'empresa no compleix les prescripcions?***

Amb tot i l'evident incompliment de totes les mesures mediambientals per part d'Iberpotash, la Generalitat en mans de Convergència no va fer res de res. Ara, en mans del segon tripartit, aquesta ha dictat unes mesures i ha donat l'autorització ambiental. Però la fiança que les avala (de 1.100.000 ridículs € pel runam del Cogulló), ja demostra el poc interès, poder, o ganes que té la Generalitat actual per fer-les complir. A més a més, no hi ha pla B en cas d'incompliment, com es evident en la documentació i com va manifestar la Sra D.G. de Qualitat ambiental en la seva vinguda a Sallent. Què farà, què està fent, si les mesures no es compleixen? : res: callar, com fins ara.

- ***Nova ampliació sense separar de l'actual runam del Cogulló: aïllament de per riure.***

A través de la aprovació de les mesures preses per la Generalitat sobre la mineria al Bages, del forum de la mineria i de la reserva d'espai al nou POUM de Sallent, s'està preparant una ampliació del runam. Per desgràcia, a la vista dels indicis i malgrat les promeses i compromisos, aquesta ampliació és l'única mesura que amb seguretat s'aplicarà: Un augment de 20.000 Tm més, els propers vuit anys, sense separació física de l'actual runam, és a dir, amb un aïllament de per riure.

B. Fem volar coloms.... O treballem de veritat?

- ***Els fòrums i les promeses***

Al Fòrum de la mineria celebrat el març (que més aviat semblava el fòrum de la por), amb una participació institucional més àmplia que mai, es va constituir una comissió interdepartamental i un grup de treball tècnic amb la participació d'alguns dels departaments de la comissió interdepartamental, com són a) Medi Ambient i Habitatge, b) Agència Catalana de l'Aigua, c) Innovació, Universitats i Empresa, d) Economia i Finances i e) Política Territorial i Obres Públiques, (on no ens varen voler, després d'haver-ho dit)

Hi ha dos departaments que volem destacar, que confiem que estan treballant però dels que encara no n'hem vist els fruits:

- Innovació, Universitats i empresa: Molt Hble. Sr. Huguet, conseller; Sr. Josep Maria Palau, responsable dels Serveis Territorials d'innovació, Universitats i Empresa a la Catalunya Central: hi estan implicats a través del Secretari General i de la Directora de l'agència ACC10 (Sra. Carme Botifoll, del Bages) que està treballant en trobar una tecnologia i una empresa o empreses que valoritzin aquests runams (junt amb Iberpotash?): Al fòrum celebrat el passat dimarts 15 d'octubre (que semblava el fòrum del cofoisme) no varen ser capaços de presentar cap resultat, només vagues promeses i prospeccions...
- Economia i Finances: Direcció General d'Energia i Mines; Sr. Agustí Maure Muñoz, Director General i Sr. Francisco Sabio i Oliveros. Noves formes d'explotació que treguin menys residu a fora. (Perquè ja han dit, sense demostrar-ho, que no es pot tornar el material a dintre, contradient l'estudi de la UPC)

Pel que fa a la feina que ha de fer Medi Ambient, apedaçar el que es pugui, fa temps que la fa i ho té bastant malament: amb el col·lector que hi ha i com augmenten les surgències dia a dia.

- **El cronograma.**

Ara ja, acostumats als polítics, sabem quin és el principal defecte que tenen: parlar i parlar, donar excuses un dia i un altre. Per tant, ens hem inventat una eina, que ens permeti posar-los en evidència. I la farem servir, no en dubteu pas. En diem el Cronograma. És un llistat amb les promeses fetes per ells referents als runams, ja siguin escrites en una resolució, pronunciades en un mitjà televisiu, o aparegudes als diaris.

El principal escull que se'ns presenta és superar l'hermetisme informatiu, les cortines de fum, l'"està en procés" que sol envoltar les actuacions promeses i que, per desgràcia, acostuma a ser indicatiu d'inactivitat i promeses incomplertes.

Encara és a mig fer, però en teniu una mostra a la web. I la seguirem completant.

- **Un col·lector caducat**

El col·lector de salmorres, construït fa vint anys ha arribat a la seva fi. Està sobreexplotat o simplement, ja no serveix? Més de 330 trencaments o fuites documentades, avalen la afirmació de que està caducat. El col·lector nou ha de substituir l'antic i cal fer-lo de manera que les fuites es detectin ràpidament i no torni a passar com ha passat darrerament amb la Corbatera, a Sallent (imatges a <http://www.prousal.org/images.php?id=16&lang=ca>) Aquesta és la promesa verbal feta pels representats de l'ACA al darrer fòrum... per finals del 2009!

C. Juguem net o estripem la baralla?

- **Iso 14001 Bureau veritas**

Sembla mentida que una entitat independent com Bureau Veritas hagi certificat la ISO 14.001 a Iberpotash. Creiem que ha estat un error o que han amagat alguna part del pastís. Confiam que l'any que ve, en l'auditoria de renovació, el retiraran la certificació. Si fins i tot un nen veuria que Iberpotash contamina! En l'informe de resolució del Departament de Medi Ambient i Habitatge, de la sol·licitud de llicència ambiental, no es veu clar si hi ha un seguit d'incompliments que els auditors de Bureau Veritas haurien hagut de classificar com a no conformitats i al ésser incompliment legal, no haver donat la certificació de la ISO 14001.

- **Si no es reconeixen els errors no es pot avançar**

El dia 06-06-08, per casualitat, varem veure que, de sota del Cogulló, a la presa que recull l'aigua salada que s'escola del runam, sobreeixia una quantitat considerable d'aigua i uns quants reguerols que, baixant de la presa, travessaven el camí, i s'unien a les aigües del Torrent del Mas de les Coves, que hi passa pel davant. Una estona abans havíem pogut retratar una bassa d'uns 3 m. de diàmetre que, situada al peu del runam, pel costat de Ridor, i a uns 4 o 5m de la rasa perimetral, s'anava filtrant muntanya avall.

No pot ser que, si es vol ser coherents amb el respecte al medi ambient i es vol avançar en aquest sentit, s'amaguin o es dissimulin fets d'aquesta importància. Errors n'hi poden haver, és humà. Ara bé, dissimular-los, negar-los (i molt menys acusar de sabotatge per dissimular la pròpia ineficàcia) no és el camí per avançar. De fet, el 18 d'agost passat el CSN va aprovar una proposta de sanció a la Nuclear d'Ascó, no tant pel fet en si, sinó per haver amagat l'incident. Aquest és el camí que caldria prendre

En aquest sentit denunciem:

- La postura de Iberpotash, que en comptes de reconèixer un error, el nega i acusa falsament.
- L'actitud de l'ACA, que primer va assegurar que faria "les diligències oportunes..." i, després, davant la premsa, va dir que era una fuga justificada.
- La postura partidista del periòdic comarcal Regió7(27/6/08) que només va cobrir la notícia des del cantó de l'empresa, permetent les insinuacions de sabotatge.
- L'actitud mesella de CCOO que, després d'haver assegurat que "CC.OO. es proposa vetllar per les mesures mediambientals a les mines del Bages"(Regio7, 14/6/08) accepta la versió de l'empresa, amb tot i conèixer la manera de saber la veritat.(Nota del Comitè d'empresa a Regio7 del 2/7/08)

• **La Corbatera**

L'últim episodi dramàtic d'aquesta continuada agressió a l'entorn ha estat la devastació del paratge d'interès natural, a l'aiguabarreig de la Gavarresa i el Llobregat, conegut com "la Corbatera".

Constituit inicialment amb la dotació econòmica destinada a medi ambient en ampliar l'eix del Llobregat, els diversos ajuntaments i la Generalitat hi havien fet quantioses inversions per preservar-lo i enriquir-lo: constituïa un espai on mantenir la diversitat biològica, un bon observatori de gran varietat d'aus. Ara, aquest espai va morint lentament a causa del vessament, el passat agost, de la canonada que condueix la salmorra del Bages al mar. Hores d'ara, ningú n'ha assumit la responsabilitat, ni s'ha pres cap iniciativa per esmenar la destrossa. Només hi ha promeses de restitució que, donada l'especial configuració del paratge, veiem gairebé impossible.

• **El paper ambivalent del comitè d'empresa**

El passat dissabte, 14 de juny de 2008, apareixia al Regió 7, camuflat a la secció d'economia, un article amb foto de grup i el titular Il·lustrós "CC.OO. es proposa vetllar per les mesures mediambientals a les mines del Bages". S'avindran a treballar al costat de la CGT (sindicat que sí que ha donat la cara des del principi i que mai no s'ha amagat al darrera del "pa dels seus fills") i pressionaran junts l'empresa des de dins? Realment la comissió on proposen ser, treballarà rigorosament?

D. Podem repassar els comptes?

• **Qui contamina NO paga**

La contaminació ens l'imposa, des de fa anys, Iberpotash. Ens la fa patir l'administració, que no fa res o només tímids passos per aturar-la. Qui pagarà

les quantioses despeses que costi treure la sal de l'aigua per fer-la pre-potable? Tots nosaltres (no l'empresa). Aquí tenim una llista de despeses mil·lionàries:

26 M€ Col·lector
65,5 M€ Planta Abrera

2.1 M€ Restauració vall salina Cardona
40 M€ Barri Estació
4,5 M€ Butjosa
0,5 M€ Estudis i convenis
0,5 M€ Captació aigua Sallent
9 M€ Tapar Vilafruns
0,15 M€ Torre d'en Roca
XX M€ Pèrdua valor immobiliari
XX Aigua de garrafa gastada pels veïns
XX La Corbatera, espai malmès

...

Hem de continuar finançant amb diner públic el negoci privat d'una multinacional?

E. Encara hi ha sal al riu.

- **Anàlisis nostres**

Hem creat un mapa interactiu, que ens mostra les anàlisis que anem fent i les fotos que prenem. No pretenem ser exhaustius, però creiem que és una bona eina, molt didàctica. Animem a la població en general a aportar noves dades i fotos per tal que puguem posar-hi l'enllaç.

- **Anàlisis Montsalat, altres estudis i denúncies**

La web de Montsalat és un prodigi de recollida i quantificació de dades. I per tant, una mostra de que els runams contaminen.

La denúncia presentada pel Fiscal de Medi Ambient al jutjat d'instrucció de Manresa, encara que aturada, creiem que es pot reactivar en qualsevol moment. De fet, recentment, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) ha admès a tràmit el recurs presentat per l'associació de Veïns de la Rampinya de Sallent contra la resolució del departament de Medi Ambient que atorgava a Iberpotash l'autorització ambiental.^{II}

L'estrany cas que fa que l'administració es preocupi de reduir les conseqüències de la salinització del Llobregat sense actuar sobre les causes, fins i tot ha provocat una tesi doctoral a Illinois (EEUU) ^{III} que estudiarà les possibilitats de reduir costos de potabilització gracies a una millor gestió del riu aigües amunt.

- **Pous Santpedor**

El 25 de febrer passat, l'alcaldeessa de Santpedor, Laura Vilagrà, feia públics els resultats d'un estudi analític que Aigües de Manresa ha realitzat als pous del poble.

Els 6 pous més propers al runam del Cogulló superen els màxims de salinitat permesos per a considerar l'aigua potable. Es més, en el cas pitjor, el del pou de la Caseta del Llussà, l'índex de clorurs és més de 42 vegades el màxim permès (mapa dels pous (<http://www.prousal.org/documents/pous005.jpg>) - llistat dels pous: http://www.prousal.org/documents/llistat_pous.pdf). Cal dir que no són pous nous, fruit de recents perforacions, fetes amb mala fortuna o poca cura. Són pous que ja fa temps que es fan servir, d'on fins ara es podia treure aigua potable.

Què fem, què farem?

Si pregunteu al "you tube" per Prousal, tindreu una bona colla de videos de les nostres aparicions als mitjans , començant pel clip del grup sallentí Bona Queena: <http://www.prousal.org/prousal.php?id=21&lang=ca> i acabant pel reportatge emés el 31 de setembre sobre la fuga que ha malmés la Corbatera

No deixarem els actes reivindicatius mentre hi hagi sal al riu. Creiem que cal mantenir la pressió al carrer. En aquest sentit varem penjar l'enramada reivindicativa que ens va retirar el Sr Moltó però va aparèixer ben documentada a TV3 (<http://www.prousal.org/prousal.php?id=100&lang=ca> i seguirem penjant pancartes, (la darrera, a l'eix transversal: <http://www.prousal.org/prousal.php?id=119&lang=ca>) fent sentades, convocant veïns i mirant de conscienciar del problema de manera pacífica però ferma. Actualment estem fent una recollida de signatures per tal que l'ajuntament de Sallent per un costat i el Departament de medi ambient per l'altre, obrin diligències per depurar responsabilitats pel vessament de salmorra i consegüent destrucció del paratge d'interès natural de la Corbatera.

Tenim paciència: que canviï la tendència al creixement dels runams, que cada vegada siguin més petits, fins que desapareguin.

Prousal!

Trobareu més informació a la nostra web (<http://www.prousal.org/>) .
Estem a la vostra disposició per a qualsevol aclariment:

Josep Ribera tel 93.820.01.38
Albert Junyent 620.38.77.33
Albert Ferrer 659.34.99.02

I

Mesures de control que preveu l'atorgament de la autorització ambiental:

Control Específic

Realitzar un **control en el termini de 3 mesos** des de la data de l'atorgament de l'autorització ambiental, per verificar:

- Que l'àrea d'afecció dels runams de El Cogulló, La Botjosa i Vilafruns està delimitada i fitada.
- Que s'ha dipositat la fiança.
- La no afecció a la finca Riudor que llinda amb el runam de El Cogulló, així com la resta de parcel·les veïnes de l'escombrera.
- Que s'ha aportat a l'Agència Catalana de l'Aigua la Declaració d'abocaments de les aigües sanitàries a llera.
- La instal·lació dels sistemes de tractament de les aigües residuals sanitàries.
- Que l'activitat ha realitzat analítiques de les aigües residuals abocades al col·lector de salmorres i a llera pública per un laboratori acreditat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, d'acord amb la freqüència fixada pels autocontrols.

-
- Que l'activitat ha realitzat el canvi de nom de la captació del Riu Llobregat i que es compleixen les condicions d'atorgament.
 - Que es disposa d'un Pla de seguretat i prevenció d'abocaments accidentals.
 - Que s'ha realitzat el canvi de llibres de registre dels focus corresponents als assecadors (llibres de registre B-1678, B-1407, 7225, 10969, B-1406) que incorpori el canvi de combustible.
 - Es realitzarà la mesura dels focus emissors específics. Els controls d'emissió de contaminants a l'atmosfera s'efectuaran d'acord amb les Instruccions Tècniques de la Direcció General de Qualitat Ambiental (ITCVA).

Pel que fa el vector de residus:

- S'haurà de comprovar la producció anual (t/a) dels residus: material de la construcció que contenen amiant, filtres d'oli, fluorescents, draps bruts, runams i residus de laboratori.
- S'haurà de comprovar la correcta gestió, a través de gestors de residus autoritzats dels filtres d'oli, runes, fluorescents, reactius de laboratori amb mercuri, draps bruts i tòners.
- S'haurà de comprovar que s'ha procedit a la neteja del sòl i que el terreny retirat es gestiona correctament a través de gestors autoritzats.
- S'haurà de comprovar que els residus perillosos s'emmagatzemen correctament, sota cobert, en zona pavimentada i amb la recollida de possibles vessaments.
- S'haurà de comprovar la correcta gestió de tots aquells residus que es generen a l'interior de la mina i que actualment resten en zones de la mina on ja s'ha finalitzat l'exploració. La gestió d'aquests residus s'ha d'efectuar a través de gestors autoritzats.
- S'haurà d'acreditar que el temps màxim d'emmagatzematge dels residus perillosos no superarà els sis mesos, o bé que es disposa de la corresponent autorització de l'Agència de Residus de Catalunya per ampliar el termini d'emmagatzematge.
- S'haurà d'acreditar la codificació i la classificació dels residus conscients en fuel del tanc fora d'ús, d'acord amb el Catàleg Europeu de Residus (CER), la seva producció anual (t/a), el sistema d'emmagatzematge (tipus de contenidors, capacitat màxima i localització en planta) i la destinació final prevista.
- S'haurà d'acreditar la codificació i la classificació d'altres possibles residus com per exemple restes de pintura, llots de la fossa sèptica, etc..., d'acord amb el Catàleg Europeu de Residus (CER), la seva producció anual (t/a), el sistema d'emmagatzematge (tipus de contenidor, capacitat màxima, i localització en planta) igual que la destinació final prevista.
- S'haurà de comprovar que l'empresa ha presentat a l'Agència de Residus de Catalunya l'estudi de sòls indicat a les perspectives tècniques.

Realitzar un **control en el termini d'un any** des de la data de l'atorgament de l'autorització ambiental, per verificar:

- El seguiment i compliment de l'Estudi de Mesures Correctores elaborat per l'Agència Catalana de l'Aigua, esmentat en l'autorització ambiental. En relació amb aquest estudi, cal prioritzar les següents mesures:

- Canals perimetrals: per a la recollida d'aigües salinitzades i conducció cap a les basses de retenció d'aigües. Sistema format per canals perimetrals impermeabilitzats i arquetes de formigó.
- Sistema de recollida del flux hipodèrmic (flux que circula per la part més superficial del runam – de 0 a 6 metres-) del runam.
- Canals d'aigües dolces: les aigües dolces caldrà separar-les del runam per evitar-ne la seva salinització.
- Camins perimetrals: construcció de pista de servei per al manteniment del sistema d'evacuació d'aigües.

-
- Rases drenants amb làmina impermeable:
Runam actiu del Cogulló: es realitzarà en la zona nord-oest del runam on les calcàries es troben subaflorant i amb pocs metres de potència.
Runam inactiu de la Botjosa: es realitzarà en el medi quaternari fins a encastar-se uns 0,5-1 metre en el material terciari, en la zona est del runam.
 - Pous d'extracció:

Runam actiu del Cogulló: es realitzarà on les calcàries no compleixen els requeriments del punt anterior.
 - Basses de retenció: s'impermeabilitzaran adequadament i es dimensionaran per a un període de retorn de 25 anys més les aportacions habituals procedents del propi runam.

Control periòdic

L'establiment haurà d'efectuar un **control periòdic cada dos anys** que garanteixi la seva adequació permanent als punts assenyalats a l'apartat anterior. En aquest control periòdic es farà una comprovació exhaustiva que les mesures de prevenció esmentades han estat adoptades per la instal·lació.

ⁱⁱ Regió7 | Dimarts, 30 de setembre del 2008

ⁱⁱⁱ Jordi Honey-Rosés
Urban and Regional Planning, University of Illinois
webpage. <http://jhoney.googlepages.com/>
blog. www.jordihoneyroses.blogspot.com